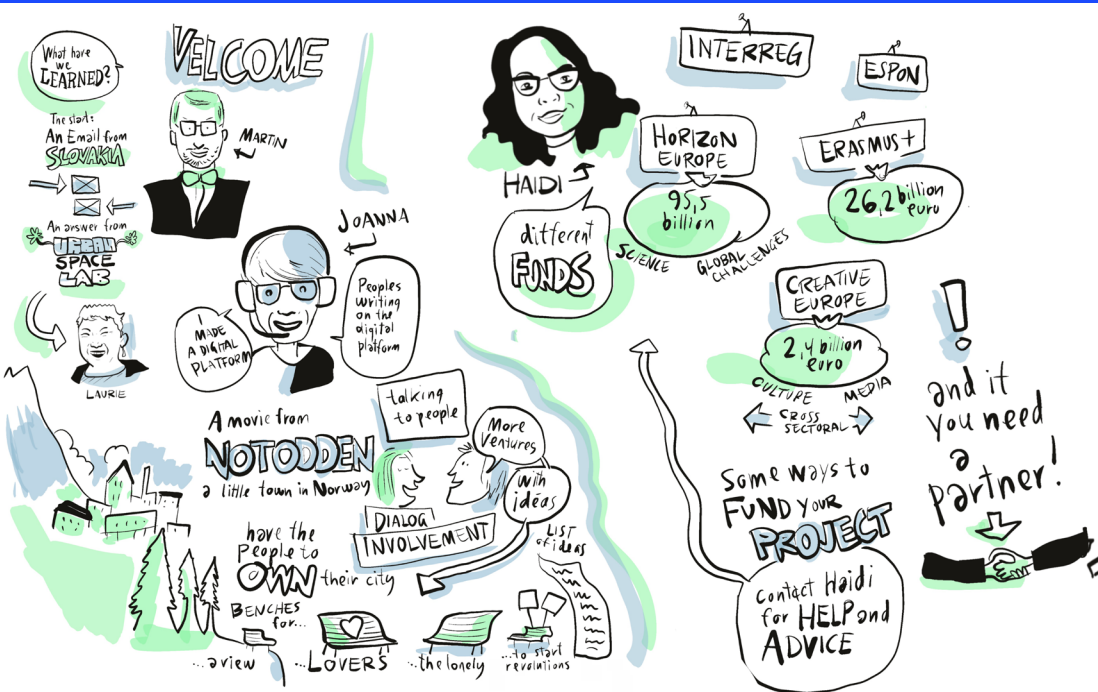

“Slovensko-nórske kultúrne spájanie”

— využitie kultúrnej spolupráce na transformáciu komunity a well-beingu

Podporované Islandom, Lichtenštajnskom a Nórskom
prostredníctvom grantov EHP a Nórska.

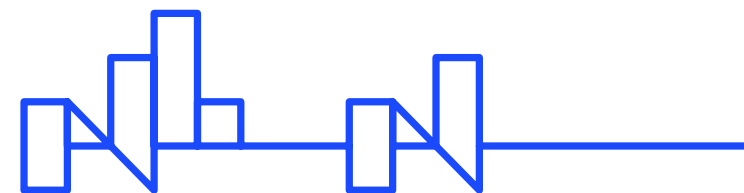
Iceland
Liechtenstein Norway
Norway grants grants

Spoločne sa usilujeme
o zelenú, konkurencieschopnú a inkluzívnu Európu

PARTNERI:

OBSAH

1. O iniciatíve
2. 6 webinárov
3. Závety a odporúčania
4. Možnosti financovania
5. Ďalšie projektové nápady
6. Záver

1

O INICIATÍVE

Táto publikácia zachytáva aktivity, skúsenosti, zistenia a závery, ktoré Creative Industry Košice n.o. a Urban Space Lab SA (NOR), partneri v iniciatíve **Slovensko-nórske kultúrne spájanie**, získali. Iniciatíva bola implementovaná online od januára do júla 2022 a bola podporená Bilaterálnym fondom prostredníctvom výzvy FBR02. V roku 2021 bola táto výzva zverejnená Ministerstvom pre investície, regionálny rozvoj a informatizáciu SR, ktoré je Národným kontaktným bodom.

Cieľom výzvy bolo podporiť iniciatívy s ambíciou posilniť bilaterálne vzťahy, zlepšiť spoluprácu, všeobecné vedomosti a porozumenie medzi Slovenskom a Nórskom v oblastiach: politická a inštitucionálna spolupráca medzi Slovenskom a Nórskom a kultúrna spolupráca – kultúrna výmena, podpora kultúry a kultúrneho rozvoja v Slovensku a v Nórsku.

Počas pandémie COVID 19 sa stalo zrejším, že nežijeme len vo fyzických priestoroch, ale aj v digitálnych. Kým dvere väčšiny umeleckých inštitúcií boli zatvorené, náš život sa presunul do digitálnej oblasti – hudba, tanec a umenie sa stali dostupnými z našich domovov. Ale ako tento pohyb do nefyzického online sveta zmenil spôsob, ako participujeme na komunitnom živote?

Zmenili tieto nové okolnosti naše vnímanie lokálnej a európskej identity, postavené na kultúrnom obsahu, ktorý konzumujeme? Nový každodenný kontext zmenil naše očakávanie vo vzťahu k mestu, kultúre, ekológii a svetu, v ktorom žijeme. Môžeme zlepšiť náš well-being v online priestore využívajúc skúsenosti s fyzického sveta a naopak? Môže sa táto digitálna existencia stať príležitosťou ako vytvoriť nové hodnoty v komunitách? A ktoré hodnoty?

Chceli sme preskúmať ako dostupné online zdroje, ktoré posilňujú rast a obohacujú naše životy, môžu byť použité v tomto novom „**digitálnom meste**“, ktoré vzniklo z nevyhnutnosti a pandemických nariadení. Náš projekt sa pýtal ako kultúrna aktivita môže zvýšiť skúsenosti občanov s používaním digitálnych nástrojov na konzultovanie, tvorbu verejných politík a aké sú tieto skúsenosti v mestách a mestečkách na Slovensku a Nórsku. V sérii online workshopov, diskusií a online predstavení, náš projekt skúmal, ako kultúra, estetika, a kreativita zlepšujú účasť občanov na digitálnom meste a aké sú možnosti implementovať naše zistenia vo fyzickom priestore. V roku 2022 sme pozvali dôležitých slovenských a nórskech profesionálov, aby diskutovali a debatovali o relevantných témach so svojimi kolegami v oblasti kultúrneho rozvoja. Využívajúc potenciál kultúry na spájanie, spárovali sme expertov z každej krajiny tak, aby si vymieňali skúsenosti a demonštrovali, ako môže viesť digitálny svet k novým spôsobom občianskej participácie v spoločnosti.

Zorganizovali sme nasledujúcich 6 online workshopov a debát, ktoré zahŕňali zástupcov z rôznych sektorov, expertov a umelcov zo Slovenska a z Nórska.

2

6 ONLINE WEBINAROV

Počas implementácie iniciatívy partneri zorganizovali nasledujúce online semináre:

Digitálne občianstvo a participatívne vytváranie mesta

(10. február 2022)

Hostia:

Pavol MIROŠŠAY

Slovesko IT, a.s, Slovensko

Viktória MRAVČÁKOVÁ

Spolka o.z., Slovensko

Mišo HUDÁK

Východné pobrežie o.z., Slovensko

Michal HLADKÝ

Creative Industry Košice, n.o., Slovensko

Malin Kock HANSEN

DOGA, Nórsko

Hege JOHANSEN

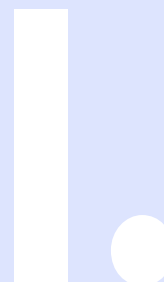
Lebesby, Nórsko

Heidi JOHNSEN

Lebesby, Nórsko

Laurie VESTØL

Urban Space Lab, Nórsko

PAVOL MIROŠŠAY

CEO a predseda správnej rady Slovensko IT, a.s.

Cieľom tejto štátnej spoločnosti je vytvoriť IT služby pre obyvateľov Slovenska. Vo svojich predchádzajúcich zamestnaniach bol výkonným riaditeľom IT klastra Košice IT Valley, viedol projektové tímy v T-Systems Slovakia. Pracoval tiež ako projektový manažér a programátor v rozličných spoločnostiach v regióne. Študoval na Technickej univerzite v Košiciach.

„Hlavnou zmenou je, že sme občana nedali na koniec procesu ako zákazníka, ale na začiatok, pretože chceme počuť, aké sú potreby a požiadavky našich užívateľov a občanov.“

MICHAL HUDÁK

aktivista a urbanista

Jeden zo zakladateľov organizácie Východné pobrežie, ktorá na svojom brehu zoskupuje všetkých kreatívnych ľudí, aby spoločne, po vzore európskych metropol, rozvíjali kultúru a podujatia v Košiciach. Je zároveň autorom netradičných knižných sprievodcov Košíc ako napríklad KSC a KSC KÓD/CODE.

„Začali sme znova vytvárať príbeh Košíc. Začali sme vytvárať nové príbehy, ktoré sú založené na pravde, miestnych znalostiach a emóciach.“

VIKTÓRIA MRAVČÁKOVÁ

architektka a urbanistka

Štúdiá architektúry ukončila na UMPRUM v Prahe. Vo svojej praxi sa venuje témam verejného priestoru a politiky urbanizmu. Je zakladajúcou členkou kolektívu Spolka, ktorá rozvíja vlastné formáty transdisciplinárnej spolupráce a participácie a šíri osvetu o meste prostredníctvom diskusie, vlastným výskumom, umeleckými a architektonickými intervenciami a pomocou vzdelávania. Pracovala na Inštitúte plánovania a rozvoja mesta Praha v Kancelárii verejného priestoru, kde pôsobila ako architektka, výskumníčka a kurátorka. Absolvovala výskumný pobyt na Katedre environmentálneho designu na Kyoto University of Arts and Design v Japonsku, kde sa venovala semiologickému mapovaniu mesta.

„Vytváranie mesta považujeme za každodennú činnosť, ktorá je vykonávaná každým občanom každý deň. Pojem občan rozumieme v širokom zmysle slova – občan aj príroda a takto povzbudzujeme ľudí, aby rozumeli moci, ktorú majú, aby zmenili svet okolo seba.“

MICHAL HLADKÝ

riaditeľ Creative Industry Košice, n.o.

Je autorom konceptu, za ktorý získalo mesto Košice titul Európske hlavné mesto kultúry a má viac ako 10 rokov skúseností s jeho implementáciou. Riadi a je súčasťou medzinárodných projektov na rozvoj kreatívnych a kultúrnych odvetví, mobilít a biznis modelov. Žije a pôsobí v Košiciach.

„Vytváranie mesta je naša téma a sústreďujeme sa na blahobyt občanov“

MALIN KOCH HANSEN

senior poradkyňa pre Design and Architecture Norway (DOGA)

Projektová manažérka programu Knist, inovačného programu, ktorý poskytuje samosprávam metódy a nástroje na transformáciu komplexných výziev na príležitosti v spolupráci s miestnymi podnikmi a občanmi. Malin vyštudovala politickú komunikáciu na univerzite Aarhus v Dánsku.

„Program Gnist (Sparkl) je potrebami vedený program, kde si zoberieme konkrétne výzvy v samosprávach a obrátíme ich na nové spôsoby myslenia a nové riešenia využívajúce design a architektúru ako nástroje.“

HEGE JOHANSEN

rozvojová manažérka v obci Lebesby vo Finnmarku

Hege vyštudovala politické vedy. Po 10 rokoch pôsobenia ako konzultantka v Osle, sa presťahovala do rodnej obce Lebesby, aby tu pracovala na projektoch súvisiacich so strategickým plánovaním a sociálnym a ekonomickým rozvojom. Viedla projekt Lebesby's Gnist, ktorý hľadá inovatívne spôsoby využitia informačných technológií k angažovanosti a prepájaniu ľudí v mestskej samospráve i mimo nej.

„V srdci nášho projektu je zapojenie širokého okruhu občanov.“

HEIDI JOHNSEN

výkonná riaditeľka v Plenum Tjenestedesign

Heidi má vyše 20 rokov skúseností ako obchodná manažérka. Špecializuje sa na projektový manažment, rozvoj v biznise a inovácie. V roku 2021 bola ako projektová manažérka súčasťou výherného tímu inovačnej súťaže, kde vytvárali koncept Modulbygda – fyzického a digitálneho miesta pre inovácie, spoluprácu, vzdelávanie a kultúru v obci Lebesby.

„Pohrávame sa s nápadom vytvorenia dediny z modulov, kde budú rôzne moduly okolo multifunkčného domu.“

LAURIE VESTØL

zakladateľka Urban Space Lab

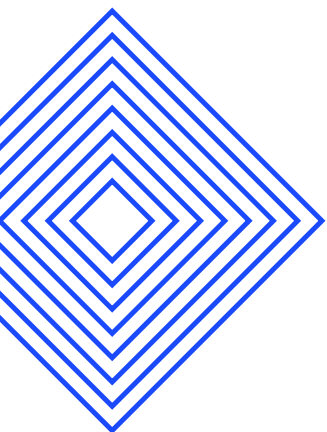
[Urban Space Lab](#) skúma prepojenia medzi mestom, identitou a spolupatričnosťou. Participatívne laby zahŕňajú účastníkov v rozvíjajúcich sa územiach s autentickosťou a charakterom. V spolupráci s CIKE predstavujeme projekt Slovensko-nórske kultúrne spájanie, počas ktorého si budeme vymieňať myšlienky na medzinárodnom fóre ohľadom toho, ako môže kultúra, estetika a digitálne nástroje zlepšiť účasť občanov a riešiť spoločenské problémy.

„V roku 2017 som založila Urban Space Lab, aby som mala viac slobody pracovať na zmysluplných projektoch.“

OBSAH PODUJATIA:

V severnom okrese Midt Finnmark, sa obec Lebesby chce stať prvou nórskou obcou, ktorá sa bude snažiť pritiahnúť nových obyvateľov a pritom využívať digitálne nástroje. Obyvatelia mesta ponúkajú svoje podnety prostredníctvom digitálnej platformy pre budúcich prisťahovalcov, ktorí sa tak môžu stretnúť s miestnou pobrežnou komunitou. Design & Architecture Norway (DOGA), národný program Gnist, usporiadal pre slovenských urbanistov a projektových partnerov online webinár o koncepte digitálneho občianstva, participácie na rozvoji a spoluprorby mesta.

CIKE na seminári predstavilo spôsoby, ako zapojiť verejnosť do kolektívneho vytvárania miest. Vytváranie miest je chápané ako konverzácia medzi ľuďmi a čím je skupina rôznorodejšia, tým zaujímavejšie rozhovory sa uskutočňujú. Debata nadviazala na projekt Košice 2.0, ktorý CIKE vytvorilo a implementovalo pre miestu samosprávu, ktorá sa snaží vytvoriť nové a vylepšiť už existujúce služby pre občanov, založené na spoluvytváraní a občianskej participácii a masívnom zbere dát a ich analýzach.

Humanistický prístup k udržateľnej architektúre

(28. marec 2022)

Rečníci:

Michal SLÁDEK

architekt, Spolka o.z., Slovakia

Lindsay SANNER

zakladateľka Eco Moyo Education, Nórsko

Jan Kazimierz GODZIMIRSKI

architekt, Architekti bez hraníc a Haptic Architects, Nórsko

Veronika POKLEBOVÁ

riaditeľka ETP Slovensko

MICHAL SLÁDEK

architekt, Spolka o.z.

Michal vyštudoval katedru architektúry na VŠVU v Bratislave. Formujúci bol pre neho pobyt na CEPT University v indickom Ahmedabade v ateliéri bývania. Po návrate začal pracovať pre organizáciu Človek v tísi v téme bývania v sociálne vylúčenom prostredí. V spojení s doktorandským štúdiom na fakulte architektúry STU inicioval projekt Architekti v osade. Dlhodobo pôsobil v produkcii festivalu Pohoda. Príležitostne hráva hudbu kontinentov ako DJ Džbán.

LINDSAY SANNER

zakladateľka a CEO projektu Eco Moyo

Eco Moyo project je nórska nadácia so sídlom v Osle a Telemarku financovaná pomocou digitálnych platforiem. Nadácia vedie keňskú základnú školu s misiou zlepšiť kvalitu života znevýhodnených detí v Keni. Projekt dlhodobo spolupracuje s neziskovými organizáciami Architekti a Inžinieri bez hraníc a strategicky pracuje na napĺňaní cieľov udržateľnosti OSN. Elektrina, voda a budovy v rámci školy boli dizajnované s dôrazom na udržateľnosť.

[Eco Moyo Education Centre](#)

„Škola sa stala takým jedinečným experimentálnym farebným a bláznivým miestom v buši v rozličných dizajnoch.“

JAN KAZIMIERZ GODZIMIRSKI

architekt, Architekti bez hraníc a Haptic Architects

Jan sa nedávno vrátil z Kene, kde pôsobil počas posledných 5-tich rokov pri rôznych fázach výstavby Eco Moyo Education Centra.

Po vyštudovaní Oslo škola architektúry a dizajnu, pracoval Jan ako učiteľ v The Scarcity and Creativity Studio (SCS), kde získal teoretické a praktické skúsenosti v krajinách ako Ekvádor, Čína, Keňa, a Nórsko. Po pridružení sa k AHO sa začal angažovať v organizácii Architekti bez hraníc, kde vymýšľa nový plán pre Mara Action Aid – novovzniknutý projekt v západnej Keni. Nadalej tiež pokračuje v blízkej spolupráci so vzdelávacím centrom Eco Moyo, kde pracoval posledných 5 rokov ako architekt a člen rady. (hapticarchitects.com)

„A potom musíme hovoriť o tom, ako využiť lokálne zdroje a ako dať budovu do lokálneho kontextu.“

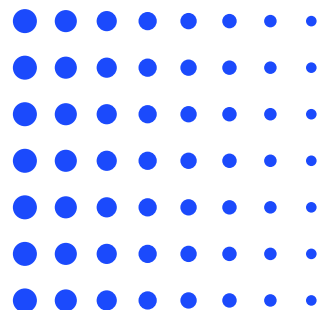
VERONIKA POKLEBOVÁ

riaditeľka ETP Slovensko
– Centrum pre udržateľný rozvoj

Veronika je od roku 2020 riaditeľkou mimovládnej organizácie [ETP Slovensko](#), ktorí viac ako 20 rokov pracujú so znevýhodnenými skupinami najmä na východnom Slovensku. Absolvovala ročnú dobrovoľnícku stáž v Británii, kde pracovala v komunitnom centre s utečencami a na školách v chudobných oblastiach mesta Birmingham. Pracovala tiež v projektovom tíme hlavnej architektky v Bratislave a programe Teach for Slovakia učila na škole v Bardejove

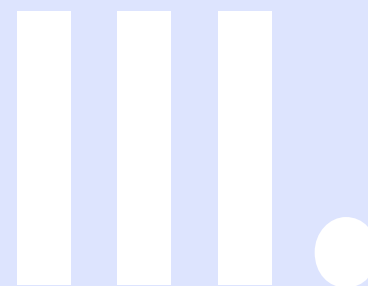
OBSAH PODUJATIA:

Na druhom online seminári iniciatívy Slovensko-nórskeho kultúrneho spájania, partneri skúmali, ako môže architektúra a kreativita riešiť problém chudoby a byť hybnou silou udržateľnosti. Naši partneri z Nórska predstavili umeleckú online iniciatívu Eco Moyo project, ktorá pomáha prerušiť cyklus chudoby v Keni a zlepšiť kvalitu života cez vzdelanie. Slovenskí hostia hovorili o svojich skúsenostiach v boji proti chudobe v rómskych komunitách. V rámci súčasnej humanitárnej krízy na Ukrajine sa diskutujúci dotkli aj témy humanitárnej pomoci.

Interdisciplinárny Online Lab o inkluzívnej kultúre

(7. apríl 2022)

Rečníci:

Laurie VESTØL

zakladateľka Urban Space Lab, Nórsko

Arild BERG

umelecký mentor a professor,
OsloMet, Nórsko

Barbora ANDORTÓTHOVÁ

spoluzakladateľka Kina Úsmev,
Slovensko

Zuzana ZMATEKOVÁ

textilná dizajnérka, Amenge projekt,
Slovensko

Laurie Vestøl

zakladateľka Urban Space Lab

Laurie Vestøl je nórska enviromentálna umelkyňa. Je zakladateľkou Urban Space Lab a skúma spojenia medzi udržateľnosťou, priestorom a spolupatričnosťou. Umenie je formou komunikácie, ktorá stimuluje vďaka zmyslom a skúma, aké je to byť človekom: zážitok z krásneho, tajomného, predstavivosti a symboliky. Príroda sa dnes v našej kolektívnej predstavivosti a kultúrnej konverzácii znižuje hlavne kvôli tomu, že netrávime čas vonku. Je možné vďaka umeniu opäť prepojiť komunity s prírodou?

„Mám veľkú nádej, že umelci ukážu cestu v zmene antropocentrickej povahy ľudskej civilizácie.“

Arild Berg

umelecký mentor a profesor, OsloMet

Arild je profesorom umeleckého výskumu – umenia, aplikovaného umenia a dizajnu, so špecializáciou na produktový dizajn, vrátane keramických dlaždíc, architektonickej keramiky a participatívnych metód vo verejnom umení. Vyučuje na nórskej Metropolitnej univerzite v Oslo (OsloMet) a má doktorát z umenia v umeleckom výskume (Public Space na Aaltovej univerzite). Vo svojom výskume sa zaoberá spoluprácou medzi odborníkmi na medziodborové inovácie. Link: <https://www.aic-iac.org/en/member/arild-berg/>

„Vo výskume sú ľudia, ktorým sa venuje najmenšia pozornosť a málokedy niekto s nimi prehovorí, tak som si pomyslel, skúsme to.“

Barbora Andor Tóthová

spoluzakladateľka Kina Úsmev

V kine Úsmev ako projektová manažérka v posledných troch rokoch naštartovala inkluzívne programy – autism friendly, blind friendly, deaf friendly, Inkluzívny filmový festival, inkluzívne filmové krúžky a inkluzívny filmový tábor. Zároveň sa venuje výskumu kultúry a pôsobí ako doktorandka na Ekonomickej fakulte Technickej univerzity v Košiciach.

„Uvedomili sme si, že rozličné minority v Košiciach (..) nie sú zvyknuté byť zahrnuté do programu (..) a majú mentálne bariéry prečo sa nezapojiť (..) na toto je potrebné sa zamerať“

Zuzana Zmatekova

textilná dizajnérka, Amenge projekt

Zuzanina tvorba je inšpirovaná environmentálnymi a spoločenskými otázkami, udržateľnosťou a témou sociálnej inklúzie cez dizajn. Jej posledný projekt Amenge prezentuje kolekciu textilných potlačí navrhnutých v spolupráci s Rómskymi deťmi na Slovensku, s cieľom prezentovať kultúru Rómov mimo zaužívaný stereotyp. Projekt tak bojuje proti rasizmu a buduje pozitívny obraz o súčasnom stave Rómskej kultúry.

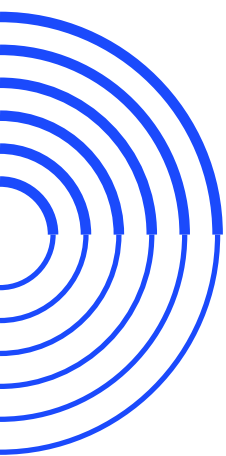
„Vyhrali sme Slovak Design Award v kategórii Spoločnosť a životné prostredie a jeden z našich printov bol použitý ako pozadie, keď pápež navštívil Košice. Takže si myslím, že to bolo trochu zadosťučinenia pre deti keď videli jeden zo svojich návrhov vo veľkej mierke za pápežom.“

OBSAH PODUJATIA:

Máme záujem o transdisciplinárne projekty, ktoré skúmajú hybridné podujatia a riešia bežné problémy. Urban Space Lab AS usporiadal online prednášku o občianskej participácii, udržateľnosti krajiny a umeleckých inštaláciách v Nórsku. Slovenská strana prezentovala inkluzívnu kultúru: Ako otvoriť kultúrne priestory a podujatia všetkým ľuďom v meste? Aké sú skutočné prekážky pre rôzne skupiny? Ako ich môžeme prekonať?

Ako súčasť akčného plánu pre novú kultúrnu stratégiu, CIKE vyvíja inkluzívne riešenia pre kultúrne priestory a podujatia v Košiciach s cieľom posilniť diverzitu a dostupnosť kultúrnych aktivít. Participatívny proces je vedený s použitím metodiky Living Lab, zahŕňajúcu kultúrnych operátorov, rôzne komunity, mimovládne organizácie, tvorcov politik a pedagógov.

Na záver spoločnosť Travers AS vyskúšala svoj digitálny program, aby zistili, čo sa stane, keď nórska dizajnerská firma zapája účastníkov do improvizovaného online laboratória.

Kultúrna politika podporená digitálnymi nástrojmi

(27. apríl 2022)

IV.

Rečníci:

Matúš SMOLEŇ

spoluzakladateľ Digital-League o.z.,
Slovensko

Lucia PAŠKOVÁ

spoluzakladateľka Bystriny o.z.,
Slovensko

Tom-Erik LØNNERØD

mesto Skien, Nórsko

Grete ROKSTAD

umelkyňa, Nórsko

MATÚŠ SMOLEŇ

spoluzakladateľ Digital-League o.z.

Matúš Smoleň je spoluzakladateľom softvérovej spoločnosti Blue Lemons. Jeho kreatívny prístup pomohol rásť mnohým startupom. V roku 2020 sa podieľal na založení vzdelávacieho projektu Digital League, v ktorom vyvíjali viac ako 10 projektov na pomoc sociálnym a kultúrnym organizáciám.

„Pomáhame malým organizáciám, ktoré nie sú v ekonomickej kondícii, aby si mohli dovoliť vytvoriť nejaký digitálny produkt.“

TOM-ERIK LØNNERØD

mesto Skien

Kultúrny kurátor, Tom-Erik Lønnerød, pracuje od roku 2005 na kultúrnom oddelení v meste Skien a riadi „Artist city Skien“. Položil základy novej generácie profesionálnych umelcov, je umeleckým a výkonným riaditeľom Spriten Art Hall. V umeleckej sále sídli tucet umelcov, vystavuje širokú škálu súčasného umenia a hostí koncertnú sériu Nylyd, kde je publikum vystavené experimentálnym zvukom improvizovaných kompozícií. Tom-Erik je spolueditorom mikro vydavateľstva [Spriten Forlag](#) a spoluzakladateľom umeleckého festivalu Greenlightdistrict.

„Rezidenčné pobyty v Skiene trvajú 12 mesiacov, takže je to dosť dlhé obdobie a umelec, ktorý získa pobyt, dostane aj 170 000 NOK a bezplatný apartmán.“

LUCIA PAŠKOVA

spoluzakladateľka Bystriny o.z.

Skúsená CEO so 16 ročnou históriou práce v priemysle ústnej hygieny. Sériová podnikateľka so skúsenosťami v biznis koučingu, reklamy, budovania značky, marketingovej stratégie a manažmentu predaja. Je odborníčkou na rozvoj podnikania s vášňou pre vzdelávanie a prácu so študentmi. Certifikovaná dizajnérka permakultúrnych záhrad. Členka správnej rady združenia Bystriny. Spoluzakladateľka projektov Kto pomôže Slovensku a Kto pomôže Ukrajine.

„Keď hovoríme o kultúrnej politike, hovoríme o dôvere.“

GRETE ROKSTAD

umelkyňa

Grete Rokstad je interdisciplinárna umelkyňa, ktorá pracuje na rôznych projektoch pozdĺž pobrežia Telemarku. Žijúc na ostrove, vyhľadáva materiály aj miestne príbehy a nachádza inšpiráciu vo veciach, ktoré sú na dosah ruky. Kurátoruje kultúrne udalosti, formuje nápady a doťahuje ich do konca. Ostrovné festivaly, plávajúci kultúrny dom, komunitné miesta a pobrežná galéria. Každý projekt závisí od spolupráce s inými nadšencami so spoločným cieľom.

„Tak sme sa rozhodli ísť do menšieho. Kúpili sme loď. Musí to byť najmenší kultúrny dom v Nórsku. Loď má 68 stôp a v podpalubí je miesto pre 50 ľudí a túto loď máme už 8 rokov. Každé mesto v Nórsku musí mať kultúrny dom.“

OBSAH PODUJATIA:

Partnerské mestá Porsgrunn a Skien sa stali najatraktívnejšími nóorskymi mestami vďaka tomu, že sa im podarilo premeniť stratu pracovných miest v oblasti priemyslu na nové príležitosti a priestor pre diverzifikáciu. Projekt „Artist city Skien“ položil základy novej generácie profesionálnych umelcov. Pozdĺž pobrežia Telemarku sa umelci venujú kultúre, pričom odhaľujú potreby občanov. Program Digital League vyvinula niekoľko projektov pre umelcov, ktoré sprístupňujú digitálne služby kultúre a kreatívite. Združenie Bystriny je v prvej línii pri hľadaní riešení, ako zvládnuť súčasný prílev utečencov na Slovensko. Je jedným z iniciátorom iniciatívy „Kto pomôže Ukrajine?“.

Tanec ako nositeľ inklúzie

(26. máj 2022)

Rečníci:

Tine FOSSMO

National and Regional Arena for dance-NORA, Nórsko

Kat RAMPÁČKOVÁ

Priestor súčasného tanca PST, Slovensko

VYSTÚPENIE MIRAGE

PST/ Kaaos company, Slovensko

TINE FOSSMO

National and Regional Arena for dance-NORA

Anne-Kathrine (Tine) je zakladajúcou režisérkou NORA, Národnej a Regionálnej arény tanca vo Vestfolde a Telemarku. V roku 2021 otvorila centrum súčasného tanca v regióne Telemark. Profesionálne tanečné fóra spájajú širokú škálu jednotlivcov pracujúcich v performance priemysle, aby diskutovali o problémoch týkajúcich sa celého odvetvia. **NORA** každoročne organizuje dva tanečné festivaly a tanečné programy. Tine ako umelecká riaditeľka iniciovala tanečné workshopy a predstavenia o sociálnom vylúčení.

„Mnohí zo zúčastnených miestnych mladých ľudí pochádzali z rôznych kultúr s rôznymi skúsenosťami. Napríklad Zainullah nikdy predtým netancoval. Odvážil sa vyrozprávať svoj príbeh o tom, ako sa vo veku 12 rokov dostal do Nórska z Afganistanu. Bol unesený Talibanom a postrelený do nohy pri úteku. Podarilo sa mu stretnúť so svojim otcom a dostať sa do Iránu. Odtiaľ prešiel cez nehostinné hory do Turecka, na gumovom člne utiekol do Grécka a dostal sa do Telemarku. Stále má bolesti z rany od guľky. V tom istom roku, keď prechádzal cez horz sa dopočul, že jeho malého brata postrelili do brucha. Rovnako ako všetci mladí chlapci, ktorí sú stále v Afganistane, aj jeho brat riskuje otroctvo pod vládou Talibanu. Zainullah je príkladom toho, čo je možné dosiahnuť a ako sa postrelené telo môže naučiť vyjadrovať emócie prostredníctvom tanca a vypovedať príbeh.“

KAT RAMPAČKOVÁ

Priestor súčasného tanca PST

Kat Rampačková je choreografka, performerka a tanečná aktivistka. Absolvovala pohybové herectvo na Scuola Teatro Dimitri vo Švajčiarsku a choreografiu na HAMU v Prahe. Žije v Barcelone, vzdeláva sa v kontaktnej improvizácii a v somatickej metóde Body Mind Centering. Je zapojená do medzinárodného projektu Sound in the Silence. Pôsobí ako pedagogička a choreografka na talianskej škole v Montevarkách. Venuje sa site-specific predstaveniam, inkluzívnemu tanču a tvorbe autorských predstavení. V Košiciach vedie s Michaelou Sabolovou PST – Priestor Súčasného Tanca. Po dramaturgickej stránke organizuje festival MOVE fest.

„Som rovný ráfik a ostrý roh. Nekonečná. Farba by bola svetlo šedá. Som vo vnútri tvaru – zachytená. Vznášam sa na dno. Rada by som sa učila tancovať slobodne a užívala si to. Moje vertikálne strany siahajú k nebu a siahajú smerom na zem. Beztvarý tvar, beztvará forma. To možem možno skúmať cez telo. Som jedna časť. Rozťahujúca sa a scvrkávajúca sa, ale nemenná. Hľadám iných.“

OBSAH PODUJATIA:

NORA, National and Regional Arena for dance vo Vestfolde Telemarku skúma sociálnu inklúziu cez súčasný tanec s nóorskymi, americkými a dánskymi tanečníkmi. Tine Fossmo prezentuje svoju prácu s inklúziou, ktorá začala ako medzinárodný projekt s názvom „Allegience“. V roku 2020 spolupráca s Backyard Youth Center v Telemarku vyústila do predstavenia „exclusion:RACISM“. Tine hovorila o vnútornom a vonkajšom priestore a ukázala rozhovory s mládežou, ktorá bola súčasťou predstavenia. Dňa 11. júna 2022 sa na nádvorí komunitného kultúrneho domu uskutočnilo predstavenie „exclusion:MENTAL HEALTH“.

Predstavenie „Mirage“ vzniklo zo spolupráce košického PST – Priestor Súčasného Tanca a fínskej tanečnej spoločnosti Kaaos Company. Choreografka Katarína Rampáčková v spolupráci s fínskymi tanečnicami Georgie Goater, Siiri Tiilka s Downovým syndrómom a Noorou Västinen s telesným postihnutím vytvorila predstavenie, ktoré jedinečným spôsobom prezentuje tri telá. Mirage je inšpirované dielami katalánskeho výtvarníka Joana Miróa. Joan Miró + image = MIRAGE.

Predstavenie sme zorganizovali v hybridnej forme. Vďaka spolupráci s kinom Úsmev sa stalo súčasťou podujatia Move Fest festival (www.movefest.sk), ktorý sa koná v Košiciach každý rok. Festival ponúka rôznorodosť súčasného tanca, choreografie, nového cirkusu a pohybovej skúsenosti.

Prepájanie kultúry s financovaním pre budúce slovensko-nórske projekty

(22. jún 2022)

VI.

Rečníci:

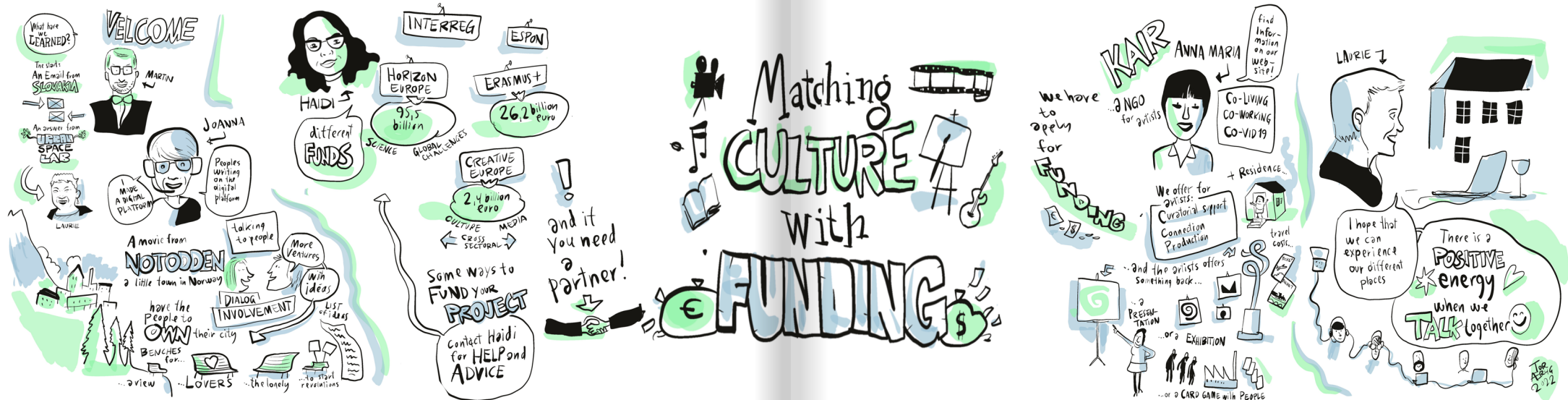
Anna Mária TRÁVNIČKOVÁ
Šopa Gallery and KAIR Košice,
Slovensko

Haidi AL-JUBOORI
medzinárodná konzultantka krajského
zastupiteľstva, Vestfold a Telemark,
Nórsko

Joanna MAGIERECKA
docentka drámy a divadla, Univerzita
juhovýchodného Nórska, Nórsko

Tor Erling NAAS
komiksový umelec, spisovateľ,
hudobník a grafický ilustrátor, Nórsko

Na záverečný workshop bol pozvaný nórsky komiksový umelec, spisovateľ, hudobník a grafický ilustrátor Tor Erling Naas. Toto je jeho záznam toho, čo bolo povedané:

ANNA MARIA TRÁVNÍČKOVÁ

Šopa Gallery and KAIR Košice

Anna Maria Trávníčková pôsobí už viac ako štyri roky v Šopa Gallery a KAIR Košice Artist in Residence. V galérii sa venuje produkcii a spravovaniu sociálnych médií a v rámci rezidenčného programu KAIR má na starosti PR. Okrem toho študuje na magisterskom stupni na Katedre britských a amerických štúdií na UPJŠ, kde minulý rok ukončila bakalárske štúdium v odbore Rodové štúdiá a kultúra.

Haidi H. AL-JUBOORI

medzinárodná konzultantka krajského zastupiteľstva vo Vestfolde a Telemarku

Haidi sa narodila sa v Iraku. Je medzinárodnou konzultantkou krajského zastupiteľstva Vestfoldu a Telemarku. Pracuje so zdieľaním informácií a poznatkov o európskych rozvojových programoch. Má bakalársky titul z politológie na Univerzite juhovýchodného Nórska, kde som promovala v roku 2021.

„V Európe máme tiež rôznych priateľov a kolegov, takže im môžeme pomôcť nájsť partnerov, ak sami žiadneho nemajú.“

JOANNA MAGIERECKA

aktivistka a Urbanistka

Joanna pracuje na umeleckom výskume prostredníctvom inštalácií, videoartu a zvuku. Skúma participatívne stratégie cez súčasné umenie a vzťahovú estetiku a s veľkou vášňou do svojich diel zapája ľudí každej vekovej kategórie. Pracuje prevažne s miestnym a ľudským špecifickým umením a používa ho ako šošovku na to, aby videla, aké príbehy a predmety sa skrývajú za fasádou každodenného života. Joanna je vyštudovaná dramaturgička, pôsobila ako performerka, dramaturgička, projektová manažérka a divadelná pedagogička.

„Som istým spôsobom dominovým efektom tohto skvelého projektu. Pretože som sa zhodou okolností zúčastnila workshopu 7. apríla a bola som na nasledujúcom neverejnom stretnutí. Mala som možnosť zúčastniť sa komentovanej prehliadky tu v Notoddene, spojenej s rozvojom projektu, ktorý sa týka rozvoja centier mesta.“

TOR ERLING NAAS

komiksový umelec, spisovateľ, hudobník a grafický ilustrátor

Tor žije na malom ostrove v južnom Nórsku. Je to komiksový umelec, spisovateľ, hudobník a ilustrátor v reálnom čase, tzv. graphic recorder. Či už kreslí, píše alebo spieva, vždy ide o rozprávanie príbehov.

OBSAH PODUJATIA:

Šiesty online webinár predstavil finančné nástroje, ktoré podporujú slovensko-nórsku kultúrnu spoluprácu. Informácie o grantoch EHP a Nórska môžu pomôcť kultúrnym podnikom a umelcom v oboch krajinách pri vytváraní spoločných projektov. Haidi Al-Juboori z rady okresu Vestfold Telemark hovorila o možnostiach medzinárodného financovania a iniciatívach pre zainteresované strany a samosprávy.

CIKE a Urban Space Lab zhrnuli iniciatívu „Slovensko-nórske kultúrne spájanie“ a päť webinárov, ktoré vytvorili základ pre ďalšiu spoluprácu. Predstavili sme rozhovor s Joannou Magiereckou o umení a verejnom priestore v Notoddene. Anna Trávníčková z KAIR (Košice) predstavila rezidenčné programy v Košiciach, ktoré podporujú možnosti cestovania a výmeny. Tor Erling Naas, nórsky karikaturista a ilustrátor, zachytil grafický záznam podujatia.

3

ZÁVERY A ODPORÚČANIA

Lekcia 1:

Nebojte sa kombinovať platformy na zdieľanie videa a prepojiť rôzne online kanály

CIKE koordinovalo technickú stránku online podujatí s moderátorom fyzicky prítomným v košickom štúdiu, partnermi a prednášajúcimi na Zoome, živý prenos v slovenčine na Facebooku, anglický prenos na YouTube a otázky divákov na Slido. Počas prvého workshopu sa na Facebooku zdieľali slovenské aj anglické videá. Mnohí z nórskeho divákov omylom klikli na nesprávny odkaz. Z toho dôvodu pre ďalšie podujatia, CIKE presunul prenos v angličtine na YouTube a tento problém sa už nevyskytol. CIKE malo v Košiciach dobrý personál a USL si najala vysielateľa, ktorý bol prítomný na všetkých webinároch a následných stretnutiach, aby zabezpečil technickú asistenciu pre nórskeho rečníkov, ako aj natáčanie videoklipu pre online tanečný festival v Košiciach.

Lekcia 2:

Facebook a YouTube sú efektívne platformy sociálnych sietí

Náš projekt na podporu spájania vytvoril online platformu na priamu komunikáciu medzi rôznymi zainteresovanými stranami KKP z relevantných komunit, divákov a verejnosti na Slovensku a v Nórsku. Pracovali sme s pozvánkami na podujatia na našich vlastných webových stránkach, facebookových stránkach a prostredníctvom skupinových e-mailov zainteresovaným stranám, pričom sme aj fyzicky vyvesovali plagáty na podujatia. Facebook je obzvlášť účinný pri pozývaní väčších online profesionálnych komunit, ako sú urbanisti, kultúrne inštitúcie, KKP a siete nezávislých umelcov. CIKE a USL dokázali prostredníctvom sociálnych médií a iných kanálov informovať viac ako 100 000 ľudí (len CIKE FB dosah bol 100 000 ľudí) o našom kultúrnom projekte. Sme veľmi spokojní s počtom online divákov, ktorí videli šesť videí z online seminárov na Facebooku a YouTube – vyše 4 180 videní (k dátumu písania publikácie). Výsledkom projektu je aj propagácia webových stránok CIKE a USL.

Lekcia 3:

Potenciál na spoluprácu môže byť oveľa širší ako sme pôvodne predpokladali

Obaja partneri pôvodne načrtli sériu šiestich výstupov, jeden pre každú tému workshopu. Ale keďže naša iniciatíva spojila 24 odborníkov so širokým spektrom vedomostí a vplyvu, uvedomili sme si, že máme najmenej 12 potenciálnych medzinárodných „kultúrnych partnerstiev“. CIKE a USL zaslali kontaktné informácie všetkým našim expertom, aby sa mohli v budúcnosti spoločne uchádzať o nové bilaterálne projekty.

Projektoví partneri si uvedomili, že niekoľko tém a nápadov je možné skombinovať aj so zainteresovanými stranami z následných stretnutí. Posilnením synergie medzi odborníkmi naprieč disciplínami, organizáciami a národnými hranicami sme otvorili mnohoraké scenáre. Tie najslubnejšie boli podnetné vďaka svojej vizionárskej interdisciplinárnej povahe, no zároveň realistické vďaka znalostiam a odbornosti účastníkov.

4

MOŽNOSTI FINANCOVANIA SPOLOČNÝCH PROJEKTOV

Počas realizácie slovensko-nórskej iniciatívy kultúrneho spájania, sme sa snažili podporiť kultúrnu spoluprácu tým, že sme spojili aktérov a facilitovali sme proces výmeny skúseností, nápadov a plánov.

Diskusia o obsahu by bola neúplná, keby sme jej časť nevenovali možnostiam financovania takejto spolupráce. V tejto kapitole sme zhrnuli výsledky online workshopu „Prepájanie kultúry s financovaním pre fungujúce slovensko-nórske projekty“, aby sme predstavili možnosti financovania slovensko-nórskej kultúrnej spolupráce.

FOND PRE BILATERÁLNE VZŤAHY

Pri uvádzaní možností financovania projektov v oblasti slovensko-nórskej spolupráce prvou jasnou voľbou je Fond pre bilaterálne vzťahy. Tento fond je súčasťou rodiny programov financujúcich projekty na Slovensku pod hlavičkou EEAGRANTS. Financovať projekty v kultúre v období 2014 – 2021 bolo možné cez fondy EEAGRANTS aj v ďalšom programe – „Kultúra“, s rozpočtom 23,06 mil. EUR (19,8 mil. EUR EEAGRANTS a 3,5 mil. EUR rozpočtu SR). Bohužiaľ, v čase písania brožúry, sa programové obdobie skončilo a prebiehali rokovania o nových programoch a rozpočtoch. V tomto prechodnom období je možné využívať len Fond pre bilaterálne vzťahy.

„V rámci Grantov EHP a Nórska 2014 – 2021 bol na priamu podporu bilaterálnej spolupráce zriadený špeciálny fond pre bilaterálne vzťahy. Zriadenie tohto fondu nadväzuje na veľmi úspešný finančný nástroj z programového obdobia 2009 – 2014 – bilaterálny fond na národnej úrovni, vďaka ktorému boli podporené desiatky bilaterálnych aktivít vedúcich k vzniku či rozvoju partnerstiev medzi slovenskými inštitúciami a inštitúciami z prispievateľských štátov. Tieto aktivity boli zamerané najmä na zdieľanie skúseností, príkladov dobrej praxe a transfer know-how.“

Účelom Fondu pre bilaterálne vzťahy je aj naďalej finančná podpora inštitúcií v SR a v prispievateľských štátoch v iniciatívach, ktoré umožňujú vzájomnú výmenu skúseností a posilňovanie bilaterálnej spolupráce. To je jedným z dvoch hlavných cieľov Grantov EHP a Nórska. Celková alokácia Fondu pre bilaterálne vzťahy v SR je 2,62 mil. EUR. V rámci implementácie fondu sa predpokladajú otvorené výzvy pre žiadateľov, ako aj preddefinované iniciatívy s výrazným potenciálom pre posilnenie bilaterálnych vzťahov medzi SR a prispievateľskými štátmi (Nórskom, Islandom a Lichtenštajnskom). Časť alokácie bude využitá aj správcami programov na dosahovania cieľov a podporu bilaterálnej spolupráce v jednotlivých programoch.

V rámci Fondu pre bilaterálne vzťahy sa bude možné uchádzať o grant na aktivity, ktoré budú svojim charakterom prispievať k rozvoju bilaterálnej spolupráce (môže ísť napr. o semináre, workshopy, konferencie, študijné cesty, štúdie a zber dát, informačné aktivity a pod.).“

[\(Zdroj: https://www.eeagrants.sk/programy/fond-pre-bilaterálne-vzťahy/\)](https://www.eeagrants.sk/programy/fond-pre-bilaterálne-vzťahy/)

Viac informácií o tomto fonde a výzvach je možné nájsť v slovenskom a anglickom jazyku na <https://www.eeagrants.sk/en/programs/fund-for-bilateral-relations/>.

V podmienkach SR, za implementáciu Grantov EHP a Nórska zodpovedá Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR), sekcia OP TP a iných finančných mechanizmov, Odbor grantov EHP a Nórska.

KREATÍVNA EURÓPA (CREATIVE EUROPE)

Rozpočet programu Kreatívna Európa na obdobie 2021 – 2027 predstavuje 2,44 miliárd EUR v porovnaní s rozpočtom predošlého programu na obdobie 2014 – 2020, ktorý predstavoval 1,47 miliárd EUR. Prostredníctvom programu Kreatívna Európa sa investuje do akcií, ktorými sa posilňuje kultúrna rozmanitosť a reaguje sa na potreby kultúrnych a kreatívnych sektorov a výzvy, ktorým tieto sektory čelia.

Hlavným cieľom programu je ochraňovať, rozvíjať a podporovať európsku kultúrnu a jazykovú rozmanitosť a dedičstvo, zvyšovať konkurencieschopnosť a ekonomický potenciál kultúrnych a kreatívnych sektorov, najmä audiovizuálneho sektora.

Novinky v programe prispievajú k oživeniu týchto sektorov, pričom sa posilnia snahy, aby sa stali inkluzívnejšími, digitálnejšími a environmentálne udržateľnejšími.

Program Kreatívna Európa je rozdelený do troch podprogramov:

Podprogramom Kultúra v rámci programu Kreatívna Európa sa podporuje široká škála kultúrnych a kreatívnych sektorov, okrem iného napríklad:

- architektúry
- kultúrneho dedičstva
- dizajnu
- literatúry a vydavateľskej činnosti
- hudby
- divadelného umenia

Podprogramom Kultúra sa podporuje spolupráca a výmeny medzi kultúrnymi organizáciami a umelcami v rámci Európy a mimo nej. Cieľom programu Kreatívna Európa je:

- podporovať umeleckú tvorbu a inovácie
- podporovať propagáciu a distribúciu európskeho obsahu v celej Európe a mimo nej
- pomôcť umelcom nájsť si cezhraničné príležitosti na tvorbu a vystúpenia
- stimulovať digitálnu a environmentálnu transformáciu európskych kultúrnych a kreatívnych sektorov

Podprogram MEDIA programu Kreatívna Európa podporuje európsky filmový a audiovizuálny priemysel pri rozvoji, distribúcii a propagácii európskych diel s prihliadnutím na aktuálne digitálne prostredie. Navyše podporuje spoluprácu v rámci celého hodnotového reťazca audiovizuálneho priemyslu a na úrovni EÚ s cieľom napomôcť rastu podnikov a šíreniu európskeho obsahu na celom svete, podporuje talenty bez ohľadu na to, odkiaľ pochádzajú a zapája publikum každého veku, najmä mladšie generácie.

S cieľom zabezpečiť väčšiu flexibilitu v podporovaných akciách a podporiť spoluprácu medzi rôznymi časťami audiovizuálneho hodnotového reťazca, sú priority programu Kreatívna Európa na roky 2021 – 2027 štruktúrované okolo 4 klastrov (obsahový klaster, klaster publika, podnikateľský klaster, podpora politiky a zvyšovanie povedomia).

Klaster publika

Kríza spôsobená pandémiou COVID-19 dramaticky ovplyvnila zvyky európskeho publika, pokiaľ ide o sledovanie audiovizuálnej produkcie. Postupný prechod z kín na platformy, ktorý tento sektor zaznamenal v minulom roku, sa neuveriteľne zrýchlil v dôsledku zatvorenia kínosál.

Podpora rastu publika na viacerých platformách

Cieľom tohto klastra v rámci podprogramu MEDIA je prepojiť európske audiovizuálne diela s ich publikom a podporovať rozvoj publika v celej Európe aj mimo nej. Opatreniami na jeho dosiahnutie je stimulovanie rastu a obnovy publika rozširovaním publika na všetkých platformách, zapájanie mladšieho publika prostredníctvom viacerých vzdelávacích a propagačných nástrojov a zabezpečenie prístupu k obsahu prostredníctvom podpory titulkovania.

Podprogram MEDIA bude slúžiť na podporu priemyslu, aby sa využili a maximalizovali príležitosti, ktoré ponúka digitálna transformácia. Budú sa podporovať inovatívne spôsoby zapojenia publika s cieľom zabezpečiť čo najširšie publikum pre európske audiovizuálne diela.

Oprávnenosť na financovanie

Prevádzkovatelia kín, festivaly, siete a operátori „on demand“ videí, distribútori kín, obchodní zástupcovia, kultúrne inštitúcie atď., sa môžu uchádzať o možnosti financovania v rámci tohto zoskupenia.

Cieľom MEDZISEKTOROVÉHO podprogramu je posilnenie spolupráce medzi rôznymi kultúrnymi a kreatívnymi sektormi s cieľom pomôcť im riešiť spoločné výzvy, ktorým čelia a nájsť inovatívne nové riešenia. Realizuje sa to napríklad spoluprácou v oblasti politiky a služieb, ktoré poskytujú informačné kancelárie programu Kreatívna Európa a laboratória kreatívnej inovácie.

Nová podpora pre sektor spravodajských médií

Program Kreatívna Európa po prvýkrát ponúka financovanie sektoru spravodajských médií s cieľom podporiť mediálnu gramotnosť, pluralitu a slobodu médií, ako aj činnosti na pomoc sektoru s prispôbením sa štrukturálnym a technologickým zmenám, ktorým čelí.

Konkrétne v roku 2021 program Kreatívna Európa spustil výzvu na predkladanie návrhov týkajúcich sa novinárskych partnerstiev. Cieľom tejto akcie je:

- podporiť cezhraničnú spoluprácu s pôsobnosťou pre celý sektor medzi pracovníkmi spravodajských médií v Európe,
- podnecovať výmenu najlepších postupov v záujme spoločnej obchodnej transformácie,
- podporiť novinársku spoluprácu rozvojom štandardov, nových obchodných modelov, programov odbornej prípravy, systémov financovania a ďalších činností, ktorých cieľom je podporovať kvalitnú žurnalistiku.

Podpora sa zameriava na širší európsky sektor spravodajských médií vrátane malých médií.

Viac informácií o programe Kreatívna Európa:

<https://culture.ec.europa.eu/funding/calls>

HORIZON EUROPE

Čo je Horizont Európa?

Horizont Európa je kľúčovým programom EÚ na financovanie výskumu a inovácií s rozpočtom 95,5 miliardy EUR.

Bojuje proti zmene klímy, pomáha dosahovať ciele OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja a posilňuje konkurencieschopnosť a rast EÚ.

Program uľahčuje spoluprácu a posilňuje vplyv výskumu a inovácií pri vypracúvaní, podpore a vykonávaní politík EÚ pri súčasnom riešení globálnych výziev. Podporuje vytváranie a lepšie rozptýlenie vynikajúcich znalostí a technológií.

Vytvára pracovné miesta, plne zapája talenty EÚ, posilňuje hospodársky rast, podporuje konkurencieschopnosť priemyslu a optimalizuje vplyv investícií v rámci posilneného Európskeho výskumného priestoru.

Môžu sa na ňom zúčastniť právne subjekty z EÚ a pridružených krajín.

Štruktúru programu tvoria 3 piliere. Druhým pilierom sú globálne výzvy a európska priemyselná konkurencieschopnosť. Ďalej sa delí na klastre, pričom druhý klastor sa nazýva **Kultúra, kreativita a inkluzívna spoločnosť**.

Očakávané vplyvy projektov podporovaných programom Horizont Európa by mali preukázať plný potenciál kultúrneho dedičstva, umenia a kultúrnych a kreatívnych sektorov ako hnacej sily udržateľných inovácií. Európsky pocit spolupatričnosti sa realizuje prostredníctvom neustáleho zapájania sa do spoločnosti, angažovania občanov a hospodárskych sektorov, ako aj prostredníctvom lepšej ochrany, obnovy a propagácie kultúrneho dedičstva.

https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/wp-call/2021-2022/wp-5-culture-creativity-and-inclusive-society_horizon-2021-2022_en.pdf

INTERREG EUROPE

Interreg Europe je program spolupráce spolufinancovaný Európskou úniou. Európska únia sa snaží znižovať rozdiely v úrovni rozvoja, rastu a kvality života v regiónoch Európy a medzi nimi. Program prispieva k tomuto cieľu aj v programovacom období 2021 – 2027.

S rozpočtom 379 mil. EUR pomáha miestnym, regionálnym a národným vládam v celej Európe pri rozvoji a realizácii lepšej politiky. Vytvára prostredie a príležitosti na zdieľanie riešení problémov regionálneho rozvoja. Podporuje výmenu osvedčených postupov a učenia sa o politike medzi európskymi regiónmi v 29 krajinách – EÚ27, Nórsku a Švajčiarsku.

Program zahŕňa nasledujúce témy:

SMART

GREEN

CONNECTED

SOCIAL

CITIZENS

GOVERNANCE

Inteligentnejšia Európa

Výskumné a inovačné kapacity
Digitalizácia,
Konkurencieschopnosť MSP
S3, priemysel a podnikanie
Digitálne pripojenie

Zelenšia Európa

Energetická účinnosť
Obnoviteľná energia
Inteligentné energetické systémy
Zmena podnebia
Vodné hospodárstvo
Cirkulárna ekonomika
Príroda a biodiverzita
Bezuhlíková mestská mobilita

Prepojenejšia Európa

Udržateľná TEN-T
Udržateľná mobilita

Sociálnejšia Európa

Vzdelávanie
Sociálne začlenenie
Integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín
Zdravotná starostlivosť
Kultúra a trvalo udržateľný cestovný ruch

Európa bližšie k občanom

Integrovaný rozvoj miest
Integrovaný mimo mestský rozvoj

Výzvy v programe sú zverejnené na webovej stránke programu. Nájdete ich na nasledujúcom odkaze:

<https://www.interregeurope.eu/next-call-for-projects>

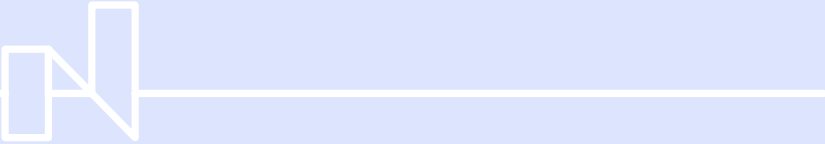
5

NÁPADY NA PROJEKTY DO BUDÚCNOSTI

Šesť verejných webinárov a nadväzujúcich stretnutí spojilo odborníkov zo Slovenska a Nórska na témy urbanistika, architektúra, verejný priestor, kultúrne plánovanie a tanec. V diskusiách medzi expertmi vzniklo veľa inšpiratívnych nápadov na spoluprácu. Niektoré sa týkali jednej témy, iné prechádzali prierezovo viacerou oblasťou v vytvárali nové koncepty.

CIKE a USL vychádzali zo široko postaveného konceptu kultúry a preto mohli byť počas online stretnutí rozvíjané tie najzaujímavejšie návrhy od účastníkov a rečníkov.

UMELECKÉ ŠTVRTE V KOŠICIACH A NOTODDENE

Košice aj Notodden sú historické kultúrne významné mestá. Niektoré z budov a verejných priestranstiev v centre mesta chátrajú a sú prázdne. Kreatívny priemysel zohráva dôležitú úlohu pri premene týchto oblastí prostredníctvom súčasného umenia, miešajúc našu kultúrnu tvorivosť prenášanú z generácie na generáciu do historických vrstiev mesta.

CIKE a USL si kladú otázku: „Ako komunikujú umelci na Slovensku a v Nórsku s historickými miestami? Sú tieto projekty v súlade s umeleckým svetom, autenticnosťou a charakterom komunity? Môžu sa občania prostredníctvom digitálnych nástrojov stať súčasťou týchto procesov?“

Mestskí plánovači sa pýtajú: „Ako môže súčasné umenie a kultúra reinterpretovať historické umeleckého remeslá a použiť ich na transformáciu mestských priestorov?“ Secesná štvrť v Notoddene z 20. rokov 20. storočia môže byť revitalizovaná novým hnutím umenia a remesiel.

Počnúc úspešným projektom Košice – Európske hlavné mesto kultúry 2013, Košice začali neustály proces využívania umenia a kreativity na transformáciu mesta. Do centra pozornosti sa v súčasnosti dostali verejné politiky založené na dátach a well-beingu občanov.

Príklady spoločných aktivít:

- Umelecký výskum charakteru miesta a jeho nánosov. Výmena profesionálnych umelcov z Košíc a Telemarku za účelom zachytenia a zdokumentovania prostredia prostredníctvom samostatného skúmania: literatúra, mediálne umenie, performance, tanec, inštalácie, textil, keramika, architektúra, krajina atď.
- Vytvorenie rezidenčného programu, ktorý zahŕňa vizuálne pešie prehliadky s občanmi, kde sa v málo navštevovaných priestoroch realizujú malé umelecké intervencie alebo kultúrne podujatia. Prehliadky sa následne zaznamenajú do archívu digitálneho umenia.
- Zriadiť vonkajšie umelecké laboratórium v jednom z verejných priestorov spolu s umelcami z oboch krajín pre umelecké projekty. Otvorenie priestorov v meste na vystavenie diel.
- Pripraviť program rozvoja umelcov na revitalizáciu týchto dvoch miest. Vytvoriť banku nápadov pre komunitu s nápadmi a náčrtmi na transformáciu budov a priestorov prostredníctvom environmentálneho umenia, architektonických inštalácií a kultúrnych priestorov.
- Financovať niektoré stavebné projekty s vysokokvalitným remeselným spracovaním – spolu s vlastníkmi a urbanistami.
- Preskúmať koncept Nového európskeho Bauhausu a spôsoby, ako ho možno aplikovať na vyššie uvedené aktivity.

PREPÁJANIE REZIDENCIÍ S FINANCOVANÍM

Košice a Telemark by chceli rozvíjať slovensko-nórsky rezidenčný program, ktorého agendou je tvorba miest a využíva miestne kultúrne zdroje novými spôsobmi. Cieľ programu je rozvíjať rezidencie ako kreatívny nástroj pri riešení výziev spojených s udržateľnosťou. Bude hľadať odpoveď na otázku: „Ako môže kultúrny priemysel nadviazať nové vzťahy medzi ľuďmi a mestskými ekosystémami? Keďže globálne otepľovanie ovplyvňuje naše okolie, môžu súčasní umelci pomôcť zmeniť každodenné rutiny a prekonfigurovať naše chápanie prírodného sveta?

V Košiciach by chcelo mesto nainštalovať súčasné umenie, ktoré oživuje verejný priestor a mení vzťah ľudstva k iným živým bytostiam. Vo svete, kde je všetko živé (stromy, rastliny, atď.), sa bytosti snažia nadviazať vzťahy vzájomnej starostlivosti a opatery. Región Telemark sa snaží nájsť riešenia, ktoré zachovajú jeho dramatickú krajinu, fjordy a mestské ekosystémy. Budúce generácie to musia zmierniť dopady deštruktívneho zneužívania našej prírody. Presahujeme rámec oblasti ekológie, aby sme riešili súvisiace účinky antropocentrizmu.

Príklady spoločných aktivít:

- Rozvíjať umelecké rezidencie, ktoré sledujú „empatiu“ alebo „neočakávané afinity“, ako napr. animizmus, perspektivizmus a domorodý multinaturalizmus.
- Nájsť spôsob, ako pomôcť ľuďom žijúcim a pracujúcim v meste byť v kontakte so živými organizmami, napr. umenie + mestské poľnohospodárstvo vo verejnom priestore. Urobiť brainstorming projektov, ktoré spájajú ľudí s mimoludským životom.
- Prepojiť umelecký pobyt so štúdiom architektúry alebo univerzitnými programami a podporiť multidisciplinárne koncepty a zelené miestotvorby.
- Zriadiť rezidenčný byt. Potom vybudovať druhý rezidenčný byt navrhnutý hosťujúcimi umelcami na zobrazenie rôznych spôsobov života umelca. Neustály tok energie a záujem o zelené priestory pre život.

UMELECKÝ PRIESKUM: PREPOJENIE UMELECKÝCH PROJEKTOV S PRIESTORMI

Naša bilaterálna iniciatíva „**Slovensko-nórske kultúrne spájanie**“ zapojila kreatívny a kultúrny priemysel (KKP) do diskusií o tvorbe miest a rozvoji verejného priestoru prostredníctvom súčasného umenia. CIKE aj USL majú záujem o ďalšie spájanie umeleckých projektov a priestorov, ktoré by mohli byť prostredníctvom nich transformované.

Počas implementácie iniciatívy sme definovali nasledujúce okruhy záujmu:

1. **Kurátorský seminár v Košiciach a Telemarku** (CIKE & USL)
2. **Mobilné inštalácie v meste** (architektúra a fotografia)
3. **Textil: farba a vzor miesta** (umenie a občania)
4. **Inštalácie keramiky vo verejnom priestore** (umenie a verejný priestor)
5. **Tanečné festivaly v Košiciach a Telemarku** (digitálne prepojenie podujatí)
6. **Poetické lavičky** (performing art a dizajn)

6

ZÁVER

Iniciatíva „Slovensko-nórske kultúrne párovanie“ vytvorila platformu a priestor na posilnenie bilaterálnych vzťahov medzi Slovenskom a Nórskom. Partnerstvo medzi Creative Industry Košice (CIKE) a Urban Space Lab (USL) bolo veľmi úspešné pri koordinácii a organizovaní príležitostí na vytváranie prepojení, ktoré umožnili, aby sa slovenskí a nórski kolegovia stretli, spoznali a diskutovali o možnostiach spoločných projektov v budúcnosti. Celkovo bolo zorganizovaných 6 workshopov, na ktorých sa zúčastnilo spolu 22 expertov zo Slovenska a Nórska na verejných a neformálnych následných diskusiách, ktoré boli len na pozvanie. Spolupráca zlepšila povedomie o kultúrnom sektore a projektoch v oboch krajinách medzi širokým publikom, so 4 181 divákmi na sociálnych sieťach. Verejnosť mohla prostredníctvom debát lepšie porozumieť politickým a inštitucionálnym kontextom v oboch krajinách.

Iniciatíva bola navrhnutá s cieľom preskúmať vplyv pandémie COVID-19 na naše občianstvo a spôsob, ako sa dá využiť kultúrou vedená transformácia komunity a budovanie odolnosti, berúc do úvahy online aj offline skúsenosti z pandémie COVID-19. Keď vo februári 2022 Rusko napadlo Ukrajinu a spôsobilo najväčšiu utečeneckú krízu v Európe od druhej svetovej vojny, partneri reagovali na túto novú globálnu situáciu v marcovom workshope. Diskutujúci sa dotkli okrem digitálnych metód aj humanitárnych otázok týkajúcich sa utečencov.

Do diskusií bola pridaná dôležitá otázka, či by tieto workshopy mohli zvýšiť pochopenie väčších spoločenských problémov, ktoré ovplyvňujú hodnoty ako solidarita a empatia?

Počas siedmich mesiacov partnerstva, CIKE a USL využívali svoju sieť kontaktov a skúseností z predchádzajúcich projektov, aby spojili kultúrnych odborníkov z každej krajiny. Cieľom bolo ukázať, ako môže digitálny svet viesť k novým spôsobom a ako môžu občania participovať v spoločnosti. Pozvaní boli zástupcovia z oblasti urbanizmu, humanitárnych organizácií, kultúrnych inštitúcií spolu s umelcami na voľnej nohe, pracujúcich na zvýšení participácie a začlenení do fyzického aj digitálneho priestoru. Spoločným východiskovým bodom pre všetky workshopy a debaty bola otázka, ako môže kultúrna činnosť zvýšiť skúsenosti občanov s používaním digitálnych nástrojov na konzultácie, spoluvytváranie a formovanie verejnej politiky.

Spoluvorivý a participačný proces prípravy a organizácie všetkých workshopov boli cennou skúsenosťou pre oboch partnerov projektu – CIKE a USL, ako aj pre samotných účastníkov. Hlavným prínosom projektu bola synergie, ktorá bola vytvorená počas workshopov, ktoré vyústili do 2 postprojektových pokračovaní diskusie a skúmaní budúcej spolupráce medzi účastníkmi workshopov z oboch krajín. Plný význam prepájajúcich projektov, ako je tento, sa ukázal zo spätnej väzby účastníkov zo Slovenska a Nórska, z ktorej vyplynulo, že dovtedy nemali príležitosť spoznať a diskutovať s kolegami na medzinárodnej úrovni. Novým zistením pre projektových partnerov je, že nepretržité spájanie kultúrneho a kreatívneho sektora medzi dvoma krajinami je oblasťou s obrovskou perspektívou a potenciálom. Keďže inovácie pochádzajú vždy z iniciatív vzájomného obohacovania a spolupráce, obaja partneri projektu si myslia, že budúca spolupráca medzi nimi a projekty musia stavať na tejto skúsenosti aj s uznaním metodiky a postupov implementovaných v tomto projekte.

Príklad spätnej väzby od Arilda Berga, profesora umeleckého výskumu v oblasti umenia, aplikovaného umenia a dizajnu na Fakulte technológie, umenia a dizajnu na Metropolitnej univerzite v Oslo:

Preklad listu:

Váž. Pani
Laurie Vestøl

Správa o spolupráci v iniciatíve „Slovensko-nórske kultúrne spájanie“

Projekt niesol názov Interdisciplinárny online lab o inkluzívnej kultúre, počas ktorého boli ukázané 4 prezentácie, dve z Nórska a dve zo Slovenska. Témy sa týkali participácie, inklúzie, filmu, dedičstva, dizajnu, umenia a krajinskej architektúry. Hlavní rečníci boli pozvaní z Nórska a Slovenska. Po skončení verejnej časti podujatia nasledoval seminár s diskusiami a úvahami o konceptoch, ktoré by mohli byť realizované v budúcich projektoch.

Seminár bol vizionársky a realistický zároveň. Zahŕňal viacero kľúčových ľudí, ktorí môžu realizovať myšlienky rozličnými spôsobmi, či už v plánovaní miest, vyššom vzdelávaní alebo v umeleckých projektoch.

Bolo mi ctou zúčastniť sa na takom zaujímavom projekte a teším sa na rozvoj iniciatív, ktoré vznikli z týchto seminárov.

Profesor umeleckého výskumu v oblasti umenia, aplikovaného umenia a dizajnu na Fakulte technológie, umenia a dizajnu na Metropolitnej univerzite v Oslo.

Originál:

To Laurie Vestøl

Report on collaboration in the Project “Slovak-Norwegian Cultural Matching”

The project was an Interdisciplinary Online Lab on Inclusive Culture, and there were four presentations, two from Norway and two from Slovakia. The topics concerned participation, inclusion, film, heritage, design, art and landscape art.

Central participants were invited from both Norway and Slovakia. In the aftermath of the public online event there was a follow up seminar with discussions and reflections on how the concept could be realized in more local settings.

The seminar was visionary and realistic at the same time, and included several key people who could bring the ideas to life in different ways, both in city planning, higher education and in art projects.

It was an honour to take part in such an interesting project, and I look forward to the development of the initiatives that emerged during the seminar.

Arild Berg
Professor in Artistic Research in Art, Applied Art and Design
Faculty of Technology, Art and Design
OsloMet – Oslo Metropolitan University

Iniciatíva „Slovak-Norwegian Cultural Matching“ položila základy pre ďalšie spoločné iniciatívy medzi Slovenskom a Nórskom. CIKE a USL skúmali, ako môže kultúra, estetika a kreativita zlepšiť participáciu občanov v „digitálnom meste“, pričom našli možnosti implementácie svojich zistení do fyzického priestoru. Vďaka podpore z finančného nástroja dosiahli oveľa viac ako pôvodné ukazovatele, výsledkom čoho boli nápady na výmenné pobyty umelcov, umelecký výskum, tvorbu miest a plány na transformáciu verejného priestoru. Partneri dúfajú, že v budúcnosti budú môcť pripraviť a implementovať väčšie projekty zamerané na kultúrnu spoluprácu medzi obidvomi krajinami.

What have we LEARNED?

The start: An Email from SLOVAKIA

An answer from URBAN SPACE LAB

Laurie

WELCOME

MARTIN

JOANNA

I MADE A DIGITAL PLATFORM

Peoples Writing on the digital platform

A movie from **NOTODDEN**
a little town in Norway

have the People to **OWN** their city

BENCHES for...

...view

...LOVERS

...the lonely

...to start revolutions

HAIDI

different FUNDS

Science GLOBAL CHALLENGES

95,5 billion

INTERREG

ERASMUS+

26,2 billion euro

CREATIVE EUROPE

2,4 billion euro

CULTURE MEDIA

CROSS SECTORAL

Some ways to FUND your PROJECT

Contact Haidi for HELP and ADVICE

! and it you need a Partner!

Handshake icon

CREATIVE INDUSTRY
KOSICE //